

**UCHWAŁA NR XVI/209/21
RADY GMINY BOBROWICE**

z dnia 18 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice
na lata 2021–2025**

Na podstawie art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz.1876 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice na lata 2021–2025 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bobrowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Łukasz Kamerduła

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE
NA LATA 2021 – 2025**

Bobrowice, 2021

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Charakterystyka Gminy Bobrowice	4
Potencjał społeczny, kulturowy i przyrodniczy	5
Demografia i procesy ludnościowe	9
Bezrobocie i rynek pracy	12
Pomoc społeczna.....	14
Beneficjenci pomocy społecznej	14
Usługi opiekuńcze	16
Wsparcie rodziny i piecza zastępcza	16
Pomoc w formie dożywiania	17
Zadania GOPS w formie zasiłków	18
Świadczenia rodzinne.....	20
Procedura „Niebieska Karta”	22
Uwarunkowania gospodarcze	24
Zjawisko wykluczenia społecznego	26
III. Ocena sytuacji społecznej w opinii mieszkańców Gminy Bobrowice	28
IV. Analiza SWOT	36
V. Cele strategiczne.....	38
VI. Spójność z dokumentami strategicznymi	39
VII. Misja i wizja	40
VIII. Wdrożenie celów Strategii	40
IX. Monitoring i ewaluacja.....	48
X. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć.....	48

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

I. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice na lata 2021 – 2025 jest dokumentem strategicznym przedstawiającym działania podejmowane przez Gminę Bobrowice w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych, a także minimalizowania bądź niwelowania negatywnych zjawisk, które w danej społeczności odbierane są jako marginalizujące i doprowadzające do wykluczenia społecznego. Stanowi ona wynik refleksji nad lokalnymi i zdefiniowanymi problemami społecznymi oraz ich systematycznego rozwiązywania. Strategia służy koordynacji działań, a także rozwijaniu i umacnianiu współpracy różnych podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, edukacji oraz kultury i sportu. Nie ma bowiem możliwości rozwiązywania problemów społecznych bez udziału gminnych zasobów instytucjonalnych, aktywności lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych czy instytucji działających w ramach polityki społecznej w Gminie Bobrowice. Strategia jest podstawowym instrumentem planowania zadań w obszarze społecznym, a także może stanowić podstawę pozyskania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 16 b ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2020 poz. 1876). Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice na lata 2021 - 2025 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania Gminy pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą. Ponadto wyznaczenie odpowiednich kierunków działań będzie pozwalało na zminimalizowanie negatywnych skutków zmian zachodzących w społeczeństwie i realizację odpowiedniej polityki społecznej. Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Strategia jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy odpowiedniej jakości życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

II. Charakterystyka Gminy Bobrowice

Gmina Bobrowice to gmina wiejska, położona w województwie lubuskim, powiecie krośnieńskim. Gminę Bobrowice w 2019 r. zamieszkiwało 3 088 mieszkańców, w tym 1 560 kobiet i 1 528 mężczyzn. Gminę zamieszkuje 5,63% ludności powiatu, jej powierzchnia stanowi 13,3% powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia gminy wynosi 17 osób/km². Gmina Bobrowice położona w południowo-zachodniej części województwa lubuskiego sąsiaduje z następującymi gminami: od strony wschodniej z Gminą Dąbie, od południowej z Gminą Nowogród Bobrzański, od zachodniej z Gminą Gubin, a od północnej z Gminą Krosno Odrzańskie. Gmina Bobrowice oddalona jest najbliżej o 31 km od przejścia granicznego z Niemcami w Gubinie.

Mapa 1 Gminy w powiecie krośnieńskim

Źródło: *Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020*, s. 7.

W skład Gminy Bobrowice wchodzi 16 sołectw, do których należą: Bobrowice (z gajówką Młyniec), Dychów (z przysiółkiem Prądocinek), Bronków (z przysiółkiem Kołatka i leśniczówką Bronkówek), Kukadło (z osadą Lubnica) oraz Brzezinka, Wełmice, Janiszowice, Strużka, Przychów, Dachów, Chromów, Barłogi, Dęby, Żarków, Chojnowo i Tarnawa Krośnieńska.

Wschodnia część Gminy położona jest nad rzeką Bóbr oraz nad Kanałem Dychowskim (Bobrzańskim). Przez teren Gminy przebiega droga wojewódzka nr 287 Krosno Odrzańskie – Lubsko - Żary, która

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

zapewnia połączenie z drogami krajowymi, tj.: drogą krajową nr 32 (Zielona Góra – Gubinek i Gubin), drogą krajową nr 27 (Zielona Góra-Przewóz), drogą krajową nr 12 (Szprotawa-Łęknica) oraz drogą krajową nr 18 (Wrocław-Opole). Dobrze rozwinięty układ komunikacyjny oraz bliskie sąsiedztwo Niemiec stanowi duży atut Gminy Bobrowice. Układ dróg komunikacyjnych stwarza korzystną sytuację komunikacyjną we wszystkich kierunkach, a przede wszystkim w kierunku zachodnim do drogowych przejść granicznych. W 2007 r. dokonano likwidacji nieczynnej linii kolejowej łączącej Lubsko z Krosnem Odrzańskim.

Gmina Bobrowice jest gminą wiejską i stanowi obszar o charakterze wielofunkcyjnym. Jej funkcje są następujące: rolnictwo, leśnictwo, przemysł, rekreacja oraz usługi na rzecz miejscowej ludności. Głównymi bogactwami naturalnymi gminy są złoża kruszyw budowlanych zalegające w dolinie Bobru (wsie Bobrowice, Chojnowo i Tarnawa Krośnieńska), lasy zajmujące ponad połowę jej powierzchni, ok. 66,3% (gmina należy do najbardziej zalesionych w województwie lubuskim) oraz walory krajobrazowe, sprzyjające rozwojowi funkcji turystyczno – wypoczynkowej¹.

Potencjał społeczny, kulturowy i przyrodniczy

Gmina Bobrowice charakteryzuje się bogactwem terenów leśnych oraz obszarów cennych przyrodniczo. Teren Gminy w 22,1% stanowią użytki rolne (4 090 ha), z tego 65,7% stanowią grunty orne, a pozostałe 34,3% to łąki i pastwiska. Grunty leśne w Gminie Bobrowice stanowią aż 66% powierzchni Gminy. Gmina posiada bogate zasoby wodne, do których należą Jezioro Błeszno w Bronkowie- Kołatka o powierzchni 51,9ha, Jezioro Piaszno w Bronkowie o powierzchni 25,4 ha, Jezioro Jańsko w miejscowości Strużka o powierzchni 153 ha, a także Jezioro Dychowskie o powierzchni 100 ha. Innymi akwenami wodnymi są Jezioro Wełmickie, Kanał Dychowski, Rzeka Bóbr i Rzeka Jeziornica. Bogactwo walorów przyrodniczo-wodnych, które uzupełniane są przez wielość walorów leśnych stanowią dla Gminy Bobrowice korzystne warunki do rozwoju turystyczno-rekreacyjnego. Zagospodarowanie Gminy związane z tą funkcją zdominowane zostało przez dwie formy wypoczynku przyrodny pobytowy i weekendowy, który realizowany jest najczęściej w ośrodkach wypoczynkowych zlokalizowanych na terenie Kołatki i w Bronkowie, a także wypoczynek indywidualny pobytowy.

Kompleks wypoczynkowy w Kołatce to największy ośrodek wypoczynkowo-wodny w Gminie. W pobliżu ośrodka znajduje się stadnina koni oraz ferma danieli. Atrakcją dla wypoczywających jest pobliski **Zespół Elektrowni Wodnych w Dychowie**, największa elektrownia wodna w województwie. Wyjątkowa atrakcja turystyczna, wyróżniająca się wspaniałą panoramą z zapory na malowniczą rzekę

¹ Raport o stanie Gminy Bobrowice za 2019 r., Zarządzenie Nr 37/20 z dnia 29 maja 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Bóbr i sztuczny zbiornik wodny. Do 1968 r. była to największa elektrownia wodna w Polsce, obecnie jest największą w województwie lubuskim. Z zapory roztacza się piękna panorama na malowniczą rzekę Bóbr oraz sztuczne jezioro zaporowe z nieczynnym mostem kolejowym. Obok kapliczka z figurką Matki Boskiej oraz dwa dęby papieskie, które zostały wyhodowane z nasion najstarszego w Polsce dębu „Chrobry” i posadzone przez leśników z Nadleśnictwa Brzózka w 2006 r. Wokół sztucznego jeziora przebiega ścieżka spacerowo-rowerowa².

Zdjęcie 1 Zespół Elektrowni Wodnych w Dychowie

Źródło: <https://bobrowice.pl/turystyka/ciekawe-miejsca/>

Do innych atrakcji turystycznych Gminy Bobrowice należą szlaki turystyczne, tj.: szlak pieszy „Dychów-Lubsko”- szlak czerwony od Dychowa przez miejscowości Bronków, Grochów i Osiek do Lubska, szlak pieszy „Chromów-Żagań”- szlak zielony z Krosna Odrzańskiego przez Nowy Zagór, Dychów, Chromów, Nowogród Bobrzański do Żagania, szlak kajakowy „Rzeka Odra”- Nietkowice – Radnica – Krosno Odrzańskie – Osiecznica – Połęcko – Szydłowo (60 km), a także bogactwo licznych tras i ścieżek rowerowych oraz rezerwat przyrody „Dębowiec”, położony w pobliżu mostu na rzece Bóbr koło Dychowa. Między Gminą Bobrowice a Gminą Lubsko (w Strużce) znajduje się pamiątkowy obelisk z tablicą upamiętniającą lądowanie grupy dywersyjno-rozpoznawczej „Wisła” II-ego Oddziału Sztabu Generalnego Wojska Polskiego 23/24 stycznia 1945 r.

² <https://bobrowice.pl/turystyka/ciekawe-miejsca/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Zdjęcie 2 Pamiątkowy obelisk w Strużce

Źródło: <https://bobrowice.pl/turystyka/ciekawe-miejsca/>

Potencjałem turystycznym Gminy Bobrowice są również liczne zabytkowe kościoły, m.in.: zabytkowy Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bobrowicach z XIX w., wybudowany w stylu gotyckim, Zabytkowy Kościół Filialny pw. Niepokalanego Poczęcia w Janiszowicach z XVIII w. (styl barokowy) oraz zabytkowy Kościół pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Tarnawie Krośnieńskiej z XVIII w. (styl barokowy).

Zdjęcie 3 Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bobrowicach

Źródło: <https://www.google.com/search>

W Gminie Bobrowice corocznie rozbudowywana jest infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Dla poprawy funkcjonowania mieszkańców i wzmocnienia ich integracji społecznej w gminie powstają siłownie zewnętrzne oraz remontowane są świetlice wiejskie. Niniejsze działania przyczyniają się do rozwoju gospodarczo-społecznego, jak również wzmocnienia potencjału sportowo-rekreacyjnego.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Zdjęcie 4 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie Bobrowice

Źródło: <https://slideplayer.pl/slide/5608350/>

Na terenie Gminy Bobrowice zamieszkuje jeden z najbardziej rozpoznawalnych artystów lokalnych – Piotr Zieliński. Wykonuje on rzeźby z drewna za pomocą piły motorowej, a późniejszy ostateczny kształt nadawany jest precyzyjnie dłutem. Dzieła artysty można podziwiać w miejscowości Dęby, gdzie mieszka i pracuje.

Zdjęcie 5 Dzieła lokalnego artysty z Gminy Bobrowice

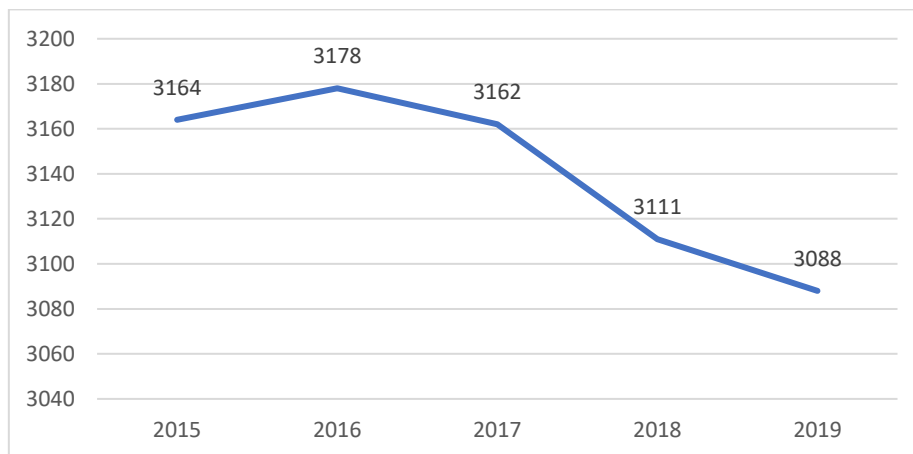
Źródło: <https://bobrowice.pl/kultura-oswiata-sport/lokalni-artysty/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Demografia i procesy ludnościowe

W 2019 r. Gminę Bobrowice zamieszkiwało 3 088 osób, z czego 50,55% stanowiły kobiety, a 49,45% mężczyźni.. Na przestrzeni ostatnich 5 lat odnotowano spadek liczby ludności o 76 osób. Ogólny spadek liczby ludności w gminach jest charakterystyczny dla całego kraju, z uwagi na niższy przyrost naturalny. W Gminie Bobrowice w analizowanym okresie więcej było kobiet niż mężczyzn.

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Bobrowice w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne, dane UG

Wraz ze spadkiem ogólnej liczby ludności zmniejszył się także odsetek osób w wieku produkcyjnym, a przybywa osób starszych, w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni ostatnich 5 lat spadła o 134 osoby, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się w tym samym okresie o 99 osób. Zjawisko zachodzących zmian demograficznych zostało zasygnalizowane także w *Strategii Rozwoju Gminy Bobrowice z horyzontem czasowym do 2025 r.* Proces starzenia się społeczeństwa stanowi również tendencję ogólnopolską, która wymusza na samorządach podjęcie odpowiedniej polityki senioralnej. W związku z tym dostrzegalna jest potrzeba zapewnienia osobom starszym wsparcia w postaci usług opiekuńczych. Z jednej strony widoczna jest potrzeba zapewnienia usług całodziennych w miejscu zamieszkania osób, a w innych sytuacjach zapewnienie kilkugodzinnej pomocy. Ponadto bardzo ważne jest podejmowanie działań służących zmobilizowaniu seniorów do aktywności społecznej, poprzez uczestnictwo w różnych formach aktywizujących.

Jednym z działań, jakie podjęła Gmina na rzecz wspierania aktywności osób starszych było uruchomienie Centrum Aktywnego Seniora. Jednakże w wyniku pandemii działalność tego stowarzyszenia została ograniczona, a nawet wstrzymana z uwagi na dobro i bezpieczeństwo osób starszych. W kolejnych latach planuje się aktywne włączenie osób starszych i niepełnosprawnych w działania podejmowane przez Centrum, jako jedna z form ich aktywizacji społecznej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Dodatkowo uruchomienie Gminnego Ośrodka Kultury, które jest również w planach przyszłościowych Gminy, wspierać ma i realizować również działania na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych.

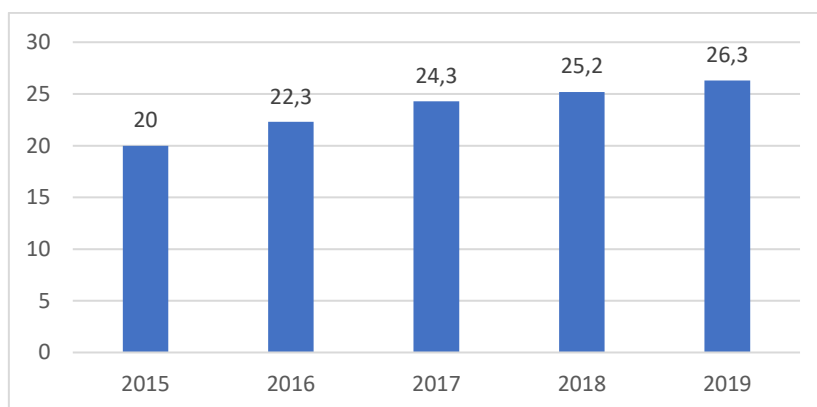
Tabela 1 Struktura demograficzna różnych grup funkcjonalnych w latach 2015-2019

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2015	3164	18,11	573	62,64	1982	16,43	520
2016	3178	18,06	574	61,61	1958	17,75	564
2017	3162	18,47	584	61,04	1930	18,37	581
2018	3111	18,00	560	60,88	1894	19,25	599
2019	3088	18,07	558	59,84	1848	20,05	619

Źródło: opracowanie własne, dane UG

Współczynnik obciążenia demograficznego w analizowanym okresie wzrósł z 20,0 do 26,3 punktów procentowych, co oznacza, że wraz ze spadkiem liczby mieszkańców Gminy wzrasta liczba osób starszych. Wysoka liczebność seniorów będzie wymagała zapewnienia odpowiedniej opieki senioralnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnych sytuacjach życiowych. Nowe wyzwania demograficzne zmuszają samorządy lokalne do zaplanowania odpowiedniego diagnozowania sytuacji seniorów oraz udzielania im wsparcia i zapewniania podstawowej opieki medycznej i społecznej.

Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego w Gminie Bobrowice

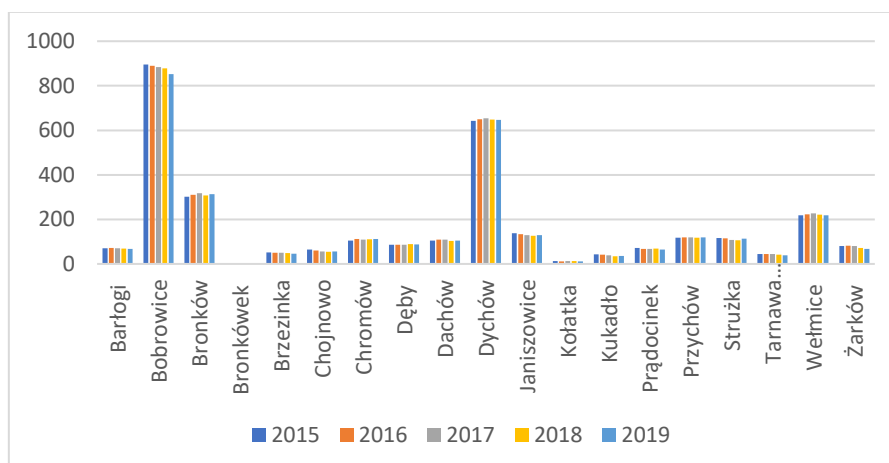

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Najbardziej licznym sołectwem w Gminie jest miejscowość Bobrowice, Dychów oraz Bronków. W Bobrowicach zamieszkuje prawie 28% mieszkańców Gminy (w 2019 r. 853 osoby), w Dychowie prawie 21% ludności Gminy (647 osób), a w Bronkowie ponad 10% mieszkańców Gminy (313 osób). Pozostałe sołectwa zamieszkiwane są przez mniejszą liczbę osób. W żadnym sołectwie w 2019 r. nie odnotowano znaczącego wzrostu mieszkańców w porównaniu z 2018 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

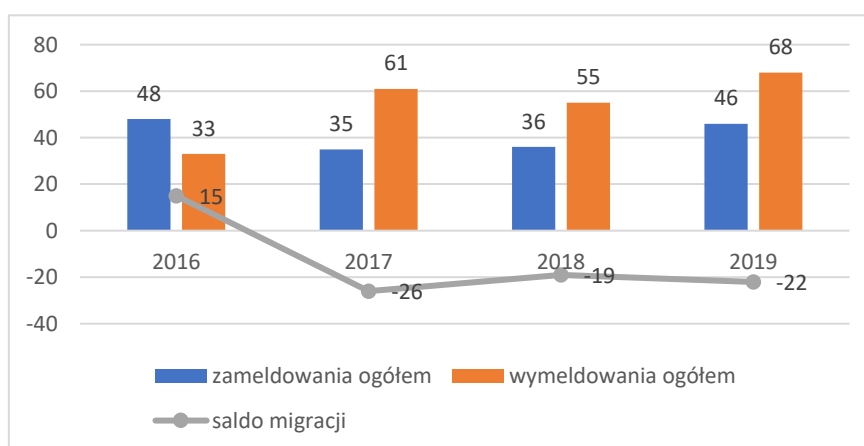
Wykres 3 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach w latach 2015-2019 w Gminie Bobrowice

Źródło: opracowanie własne, dane UG

Saldo migracji w Gminie Bobrowice wskazuje na systematyczny, choć niewielki, odpływ mieszkańców. W 2019 r. odnotowano saldo migracji na poziomie -22 osoby. W analizowanym okresie odnotowano największy wskaźnik salda migracji w 2017 r. (-26 osób), choć rok wcześniej przyjmował on wartość +15 osób. Aby zapobiec nasileniu tej tendencji konieczne jest oferowanie korzystnych warunków dla rozwoju mieszkańców. Zadowalające warunki bytowe to przede wszystkim walory społeczne, jak i gospodarcze, które wzajemnie oddziałują na siebie i stymulują do pozytywnych zmian w obrębie Gminy, a także przekładają się na zwiększenie jakości życia mieszkańców i zapobiegają ich odpływowi.

Wykres 4 Wskaźnik zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2016-2019

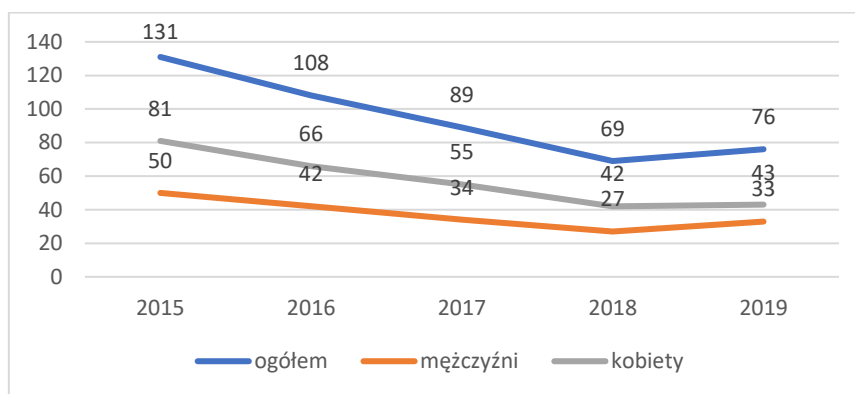
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Bezrobocie i rynek pracy

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. stopa bezrobocia w Gminie wyniosła 4,05%. Stopa bezrobocia dla powiatu wyniosła 7,8%, dla województwa 5,2%, a dla całej Polski 5,1%. Liczba osób bezrobotnych z Gminy Bobrowice zarejestrowanych w PUP w Krośnie Odrzańskim na koniec 2019 r. wynosiła 76 osób, w tym 56,58% stanowiły kobiety, 43,42% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,2%. Liczba osób bezrobotnych w analizowanym okresie wykazuje tendencję spadkową, co pozytywnie świadczy o tym, iż mamy do czynienia z niskim stanem bezrobocia, który warunkowany jest poprawą sytuacji gospodarczej kraju i samej Gminy. Jednakże w 2019 r. odnotowano niewielki wzrost liczby osób bezrobotnych o 7 osób w porównaniu z 2018 r.

Wykres 5 Poziom bezrobocia w latach 2015 – 2019

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

W 2019 r. Gmina Bobrowice charakteryzowała się jednym z najniższych poziomów bezrobocia wśród gmin z powiatu krośnieńskiego. Niższą liczbą osób bezrobotnych odnotowano jedynie w Gminie Bytnica i Maszewo. W Gminie Bobrowice w 2019 r. wśród 76 osób zarejestrowanych bezrobotnych, 21 osób miało prawo do zasiłku, 8 osób niepełnosprawnych oraz 37 osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych w gminach powiatu krośnieńskiego w 2019 r.

Gmina	Ogółem bezrobotni	Bezrobotne kobiety	Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	Niepełnosprawni	Długotrwale bezrobotni
<i>Bobrowice</i>	76	43	21	8	37
<i>Bytnica</i>	73	57	25	6	26
<i>Dąbie</i>	118	71	30	10	56
<i>Krosno Odrzańskie</i>	308	181	71	29	128
<i>Maszewo</i>	66	38	17	3	23

Źródło: PUP Krosno Odrzańskie

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

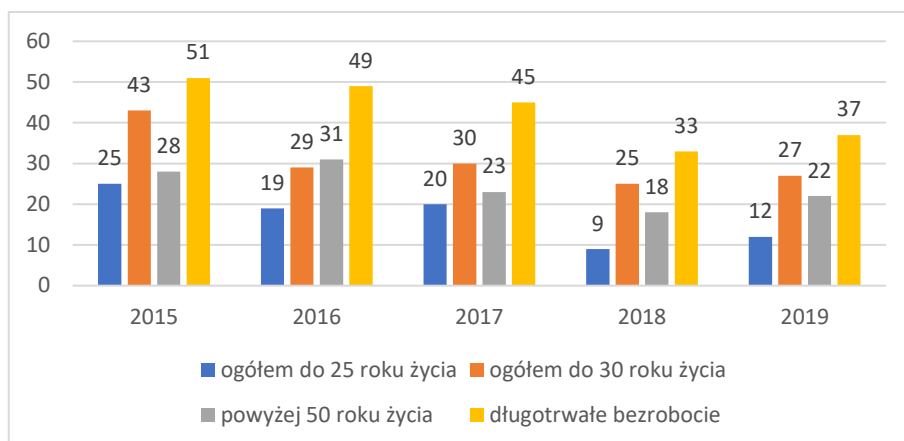
Tendencja ogólnopolska wykazuje, że większość osób bezrobotnych w gminach stanowią kobiety. Wiąże się to przede wszystkim ze społeczną i rodzinną rolą kobiety, ponieważ kobiety częściej niż mężczyźni zajmują się nieodpłatnymi zajęciami opiekuńczymi w stosunku do pozostałych członków rodziny. Często obowiązki domowe nie pozwalają kobiecie na podjęcie pracy zawodowej lub wymuszają rezygnację z dotychczasowej pracy zarobkowej. W efekcie bezrobotne kobiety mogą borykać się z problemem wykluczenia społecznego. Kobiety także należą do grupy narażonej na bezrobocie długotrwałe. W przypadku Gminy Bobrowice również większy odsetek osób pozostających bez zatrudnienia stanowią kobiety, jednak z każdym rokiem spada poziom bezrobocia wśród kobiet, co może świadczyć o większej ich aktywności, a także o dogodniejszych warunkach łączenia życia zawodowego z rodzinnym.

W ramach realizacji polityki rodzinnej na terenie Gminy Bobrowice planuje się uruchomienie i funkcjonowanie żłobka. Umożliwi to młodym kobietom powrót na rynek pracy i będzie działaniem przeciwdziałającym ich marginalizacji zawodowej i społecznej.

Wśród 76 osób zarejestrowanych w PUP Krosno Odrzańskie z Gminy Bobrowice, prawie połowa to osoby długotrwałe bezrobotne, którzy zazwyczaj nie chcą w ogóle podjąć jakiegokolwiek zatrudnienia, albo też ich kwalifikacje są nieadekwatne do zapotrzebowania współczesnego rynku pracy. W 2019 r. było 37 takich osób, choć warto podkreślić, że liczba ich od 2015 r. spadła o 14 osób. Drugą najliczniejszą grupę osób bezrobotnych w Gminie stanowią osoby w grupie do 30 roku życia. W 2019 r. odnotowano ich 27 osób (w tym 12 osób w grupie do 25 roku życia). Z kolei wśród grupy osób po 50 roku życia odnotowuje się porównywalną liczbę osób każdego roku. W 2015 r. było ich najwięcej – 43 osoby, a w kolejnych latach liczba bezrobotnych osób po 50 roku życia wahała się w granicach 30-27 osób. Niski poziom bezrobocia wśród grupy osób do 25 roku życia uważa się za potencjał Gminy, co oznacza że młodzi mieszkańcy są lepiej przygotowani do podjęcia zatrudnienia, znajdują pracę wykorzystując potencjał tkwiący w lokalnym rynku pracy, co potwierdzają dane o coraz mniejszej liczbie osób bezrobotnych w tej grupie wiekowej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Wykres 6 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2015 -2019

Źródło: PUP Krosno Odrzańskie

Pomimo dobrej i sprzyjającej sytuacji gospodarczej Gminy, polityka społeczna samorządu powinna w dalszym ciągu monitorować rynek pracy i osoby bezrobotne, aby dążyć do jak najniższego poziomu bezrobocia wśród osób młodych oraz tych po 50 roku życia. Istotne jest wdrożenie odpowiednich procedur postępowania i eliminowania skutków tych niekorzystnych zjawisk. W tym zakresie w dalszym ciągu należy ściśle współpracować z PUP w Krośnie Odrzańskim. Ważne jest otoczenie opieką ludzi starszych (bezrobotnych po 50 roku życia), gdyż to im zdecydowanie trudniej będzie znaleźć zatrudnienia z uwagi na możliwość wystąpienia dezaktualizacji posiadanego wykształcenia w kontekście rozwijającej się gospodarki technologicznej.

Pomoc społeczna

Beneficjenci pomocy społecznej

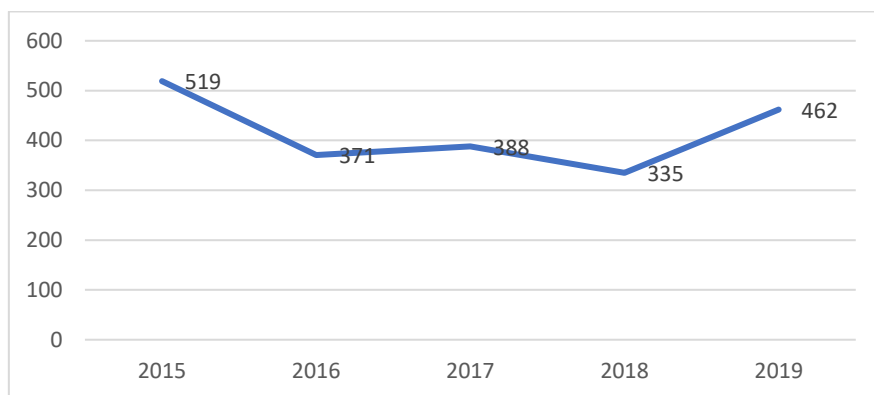
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach na podstawie uchwały nr VI/55/19 z dnia 25 czerwca 2019³ realizuje politykę społeczną państwa, zmierzającą do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych. Jednocześnie prowadzi różne działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie powstawaniu sytuacji, będących zagrożeniem potrzeb bytowych odpowiadających godności człowieka. W Gminie Bobrowice w analizowanych ostatnich 5 latach odnotowano ogólny spadek liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej. W 2019 r. odnotowano wzrost liczby osób potrzebujących pomocy o 127 osób w porównaniu z rokiem poprzednim, co wynika głównie z tego, że w tym roku GOPS objął wsparciem większą liczbę rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy na dożywianie w ramach rządowego programu „Pomoc

³ Uchwała Nr V/27/11 Rady Gminy Bobrowice z 24 maja 2011 r. w sprawie ustalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

państwa w zakresie dożywiania – Posiłek w szkole i w domu”. Stąd wzrost liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej.

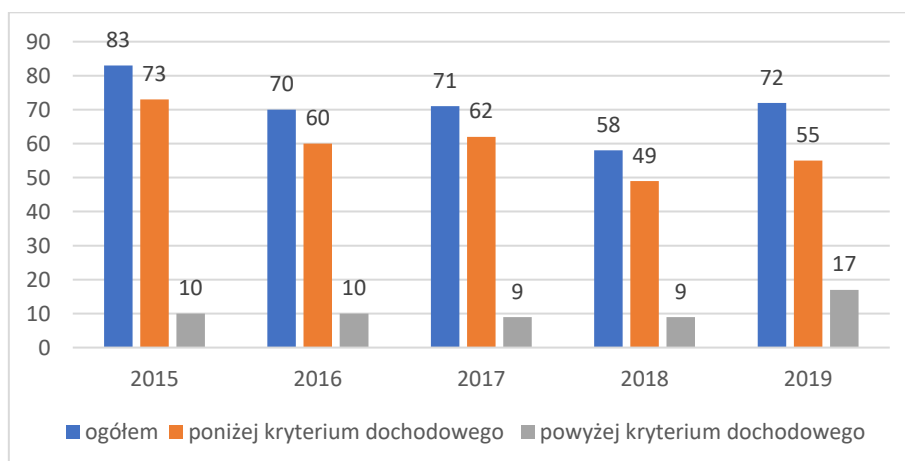
Wykres 7 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej pod względem kryterium dochodowego w Gminie Bobrowice w ogólnym zestawieniu za lata 2015-2018 wykazuje tendencję spadkową. Ogółem w tych latach odnotowano spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej o 25 gospodarstw, w tym 24 poniżej kryterium dochodowego oraz 1 powyżej kryterium dochodowego. Przyczyn spadku tej liczby doszukiwać się można w poprawiającej się sytuacji gospodarstw domowych, których dochody przekraczają minimalny próg w przyjętym kryterium. Jednakże w 2019 r. odnotowano wzrost ogólnej liczby gospodarstw korzystających z pomocy społecznej o 14 gospodarstw, w tym 6 poniżej kryterium dochodowego i 8 powyżej tego kryterium.

Wykres 8 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Bobrowice w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Usługi opiekuńcze

GOPS w Bobrowicach świadczy również pomoc w formie usług opiekuńczych. Pomoc w tej formie przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. W roku 2019 w/w formą pomocy objęto 4 osoby z terenu Gminy.

W 2019 r. odnotowano 5 mieszkańców Gminy, którzy przebywali w domach pomocy społecznej - głównie z uwagi na potrzebę całodobowej opieki i pielęgnacji z powodu złego stanu zdrowia lub podeszłego wieku.

Wsparcie rodziny i piecza zastępcza

W ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej GOPS w Bobrowicach w 2019 r. zatrudniał asystenta rodziny na umowę zlecenie, który świadczył wsparcie dla 8 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej. Wydatki na wynagrodzenie asystenta pochodziły z budżetu Gminy oraz „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Na ten cel wydatkowano środki finansowe w kwocie 11 709,00 zł. Ośrodek współfinansował także pobyt 9 dzieci w pieczy zastępczej w kwocie 45 740,04 zł⁴.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim realizuje zadania wynikające z zapewnienia instytucjonalnej pieczy zastępczej w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami, obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi oraz podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny⁵.

Realizacja pieczy zastępczej dokonywana jest również w formie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej,

⁴ Raport o stanie Gminy Bobrowice za rok 2019, s. 41-42.

⁵ <https://pcpr.powiatkrosnienski.pl/institucjonalna-pieczka-zastepcza/>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem. Rodzina zastępcza przyjmując dziecko pod swoją opiekę, dba o jego rozwój fizyczny i intelektualny, zaspakaja potrzeby zarówno w sferze materialno - bytowej jak i emocjonalnej. Angażuje się w proces kształcenia, pogłębia zainteresowania, organizuje wypoczynek wakacyjny.

Z analizy danych dotyczących pieczy zastępczej w Gminie Bobrowice wynika, że od 2015 zwiększyła się liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej instytucjonalnej jak i w rodzinach zastępczych spokrewnionych i zawodowych. Adekwatnie do to wyżej opisanej sytuacji wzrasta koszt Gminy związany z finansowaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Pomoc w formie dożywiania

Wieloletni Program Wspierania Finansowego Gmin „Posiłek w szkole i w domu” jest programem rządowym realizowanym na terenie Gminy Bobrowice. Program ten ma na celu długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, poprawę poziomu życia osób oraz rodzin o niskich dochodach. W 2019 r. na realizację zadania wydatkowano kwotę 37 735 zł, z czego kwotę 27 735 zł otrzymano z budżetu Wojewody Lubuskiego⁶. Jednocześnie w 2019 r. z tej formy pomocy skorzystało 29 mieszkańców Gminy. Liczba dzieci z Gminy Bobrowice objętych pomocą dożywiania w 2017 r. wynosiła 17 osób, w 2018 r. - 8 osób, a w 2019 r. - 12 osób. Liczbę dzieci objętych pomocą dożywiania w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Liczba dzieci objętych pomocą dożywiania w poszczególnych sołectwach w latach 2017-2019

Sołectwo	2017	2018	2019
Bronków	3	3	1
Wełmice	2	1	1
Dachów	1	0	0
Dęby	3	1	1
Bobrowice	6	0	0
Chojnowo	2	3	3
Dychów	0	0	6

Źródło: opracowanie własne, dane GOPS Bobrowice

⁶ Raport o stanie Gminy Bobrowice za rok 2019, s. 39.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Zadania GOPS w formie zasiłków

Świadczenia pieniężne wynikające z ustawy o pomocy społecznej to przede wszystkim zasiłki stałe, okresowe lub celowe, które są przyznawane mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zasiłek stały przyznawany pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Zasiłek okresowy jest przyznawany jeśli osoba lub rodzina nie przekracza kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Z kolei zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, remontu mieszkania, opału i odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy może być przyznany również osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego oraz osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takich sytuacjach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu (kryterium dochodowego) i może nie podlegać zwrotowi.

Liczba osób, którym wypłacono zasiłki w Gminie Bobrowice wykazuje tendencję spadkową. Od 2015 r. odnotowano spadek zasiłków okresowych o 15, a zasiłków celowych o 7. Liczba zasiłków stałych wzrosła w 2017 r. i wynosiła 53, a w 2018 r. odnotowano spadek wypłacanego tego zasiłku, który w konsekwencji w 2019 r. przyjął wartość 38. Potwierdza to zjawisko korzystania z pomocy społecznej przez mniejszą liczbę osób.

Tabela 4 Liczba osób otrzymujących zasiłki stałe, okresowe i celowe w latach 2015-2019 r.

Rodzaj zasiłku	2015	2016	2017	2018	2019
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie na podstawie decyzji				
Zasiłek stały	50	50	53	44	38
<i>Kobiety</i>	18	17	16	13	8
<i>Mężczyźni</i>	32	33	37	31	30
Zasiłek okresowy	26	15	14	11	11
<i>Kobiety</i>	15	7	4	4	6
<i>Mężczyźni</i>	11	8	10	7	5

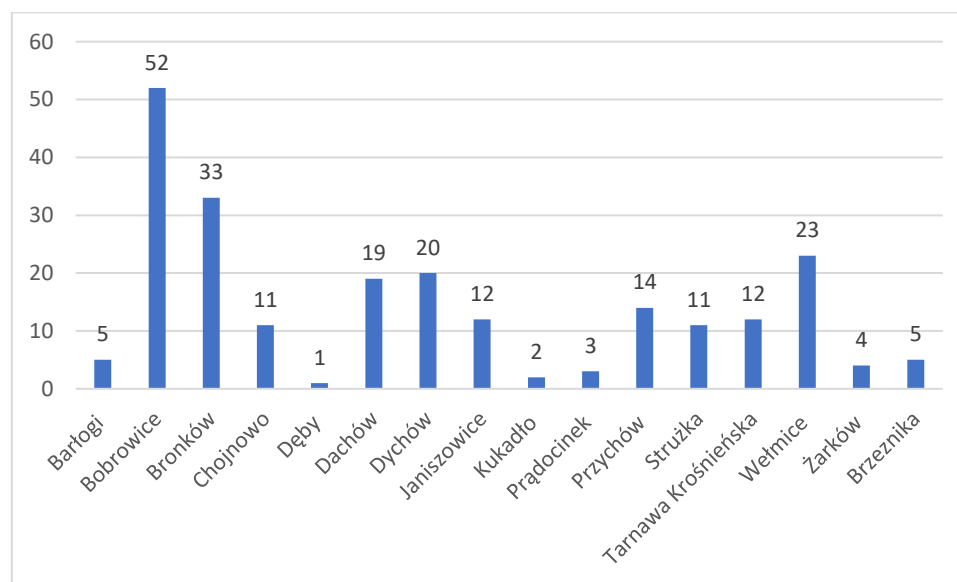
**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Zasiłek celowy	42	38	42	31	35
<i>Kobiety</i>	19	13	14	9	12
<i>Mężczyźni</i>	23	25	28	22	23

Źródło: opracowanie własne, dane GOPS Bobrowice

Największa liczba osób, którym przyznano w analizowanym okresie, lat 2015-2019, zasiłek stały zamieszkiwała miejscowość Bobrowice (52 osoby). Następnie mieszkańcy z Bronkowa (33 osoby) oraz z Wełmic (23 osoby) skorzystały z tej formy wsparcia. Poniższy wykres przedstawia szczegółowe zestawienie liczby osób otrzymujących zasiłek stały w Gminie Bobrowice w latach 2015-2019 w podziale na poszczególne sołectwa.

Wykres 9 Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały w latach 2015-2019 w poszczególnych sołectwach

Źródło: opracowanie własne, dane GOPS Bobrowice

Na korzystanie z pomocy społecznej i pobieranie świadczeń rodzinnych wpływać może niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace realizowane na podstawie umowy o dzieło lub zlecenie. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczonej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. Pobieranie świadczeń rodzinnych i zasiłków może sygnalizować problem społeczny dotyczący ubóstwa. Z danych GOPS w Bobrowicach wynika, że głównym powodem pobierania zasiłków (celowych, okresowych i stałych) jest przede wszystkim bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. Poniżej przedstawiono najczęstsze powody udzielania zasiłków w poszczególnych latach 2015-2019.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 5 Powody udzielania zasiłków stałych, okresowych i celowych w latach 2015-2019

Rok	zasiłek stały	zasiłek okresowy	zasiłek celowy
2015	bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, wielodzietność	bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, wielodzietność, alkoholizm	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba, ubóstwo
2016	niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba	ubóstwo, niepełnosprawność, wielodzietność, długotrwała choroba, bezrobocie, bezzadność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i rodzina niepełna, alkoholizm	alkoholizm, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, wielodzietność
2017	długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo	bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, wielodzietność	bezzadność, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, wielodzietność
2018	niepełnosprawność, ubóstwo	bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo	bezzadność, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, wielodzietność
2019	bezzadność, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo	bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo	bezzadność, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo.

Źródło: opracowanie własne, dane GOPS Bobrowice

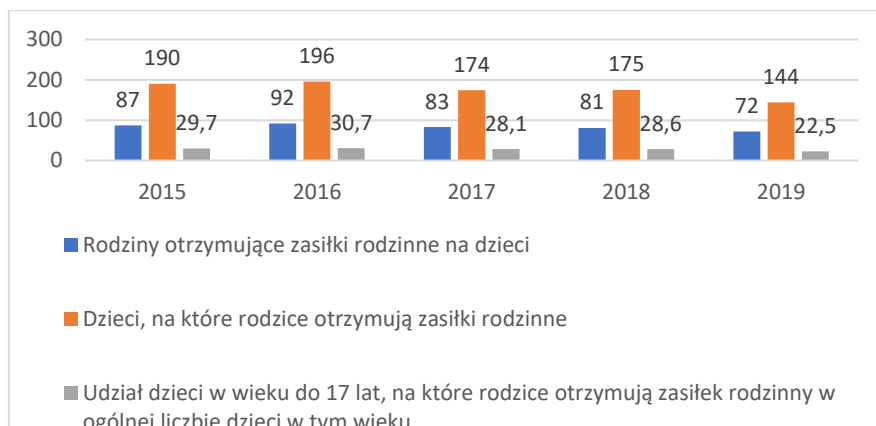
Świadczenia rodzinne

Dane dotyczące liczby rodzin oraz dzieci, na które pobierane są zasiłki świadczą o pomocy udzielanej rodzinom potrzebującym wsparcia. Z tych danych wynika, że od 2015 r. regularnie spada liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w Gminie. Może to korelować ściśle z lepszą sytuacją materialną mieszkańców, świadczyć o rozwoju gospodarczym lokalnej przedsiębiorczości lub wynikać ze zwiększającego się corocznie minimalnego wynagrodzenia w Polsce oraz otrzymywanych świadczeniach rodzinnych z programów rządowych. Wraz ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia część rodzin nie spełnia kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania zasiłku rodzinnego, gdyż kryterium to nie uległo do tej pory zmianie. W 2019 r. odnotowano 72 rodziny, które otrzymały

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

zasiłek rodzinny na dzieci i było ich mniej o 19 w porównaniu z rokiem 2015. Obniżeniu uległ również wskaźnik liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłki rodzinne (o 7,2 punkty procentowe).

Wykres 10 Liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych w Gminie Bobrowice

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych⁷, zasiłek pielęgnacyjny przysługuje wyłącznie: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia oraz osobie, która ukończyła 75 lat. W Gminie Bobrowice w okresie 2015-2019 odnotowano wzrost wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych o 217. Świadczenia pielęgnacyjne również wykazały wzrost, przyjmując wskaźnik w 2019 r. na poziomie 75 świadczeń (wzrost o 23). Przyznawany Specjalny Zasiłek Opiekuńczy w 2019 r. zostały przyznany również większej liczbie osób – wzrost o 30 świadczeń w porównaniu z 2015 r. w analizowanym okresie odnotowano spadek udzielonych zasiłków dla opiekunów.

Tabela 6 Liczba przyznanych świadczeń opiekuńczych w latach 2015-2019

Rok	Zasiłek pielęgnacyjny	Świadczenie pielęgnacyjne	Specjalny Zasiłek Opiekuńczy	Zasiłek dla opiekuna
2015	978	52	32	32
2016	1024	76	40	24
2017	1081	89	43	24
2018	1151	90	43	24
2019	1195	75	62	24

⁷ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, Dz.U. 2003 nr 228 poz. 2255.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Razem	5 429	382	220	128
--------------	--------------	------------	------------	------------

Źródło: opracowanie własne, dane GOPS Bobrowice

Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba wypłaconych świadczeń w 2019 r. przez GOPS w Bobrowicach zostały zaprezentowane w poniższym zestawieniu.

Tabela 7 Wydatki na świadczenia rodzinne i liczba wypłaconych świadczeń w 2019 r. w Gminie Bobrowice

Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Liczba wypłaconych świadczeń
Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku:	187 188	1 625
Do ukończenia 5 roku życia	53 010	558
Od 5 do 18 lat	111 228	891
Od 18 do 21 lat	22 950	170
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tego tytułu:	86 941	774
Urodzenia dziecka	6 000	6
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	10 426	29
Samotnego wychowywania dziecka	8 299	43
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	3 520	36
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	17 931	235
Dodatek z tytułu wielodzietności	32 965	347
Rozpoczęcia roku szkolnego	7 800	78
Zasiłki pielęgnacyjne	227 963	1 209
Specjalny zasiłek opiekuńczy	33 140	54
Świadczenia pielęgnacyjne	132 972	84
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	22 000	22
Zasiłek dla opiekuna	14 880	24
Świadczenia rodzicielskie	98 082	111
Świadczenia wypłacone na podst. art 5 ust.3, ustawy o świadczeniach rodzinnych(tzw. zł za zł)	8 949,38	204

Źródło: Raport o stanie Gminy Bobrowice, s. 40.

Procedura „Niebieska Karta”

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, którą określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”⁸. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. W analizowanym okresie lat 2015 – 2019 odnotowano największą liczbę „Niebieskich Kart” w sołectwie Bobrowice (łącznie 6), Dychów (6 kart), a także w sołectwie Welmice i Janiszowice (po 4 karty łącznie). W tych

⁸ Dz. U. Nr 209, poz. 1245.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

miejscowościach odnotowano najwyższy wskaźnik osób/rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. W pozostałych sołectwach problemy te mają zdecydowanie niższą skalę, a liczba „Niebieskich Kart” wahała się w badanym okresie w granicach od 1 do 3 kart łącznie. Największa Liczba „Niebieskich Kart” została założona w 2017 r. i liczba ta wyniosła 11 kart.

Tabela 8 Liczba Niebieskich Kart w poszczególnych sołectwach w latach 2015-2019

Sołectwo	2015	2016	2017	2018	2019	RAZEM
Welmice	2		1	1		4
Przychów	1	1		1		3
Janiszowice		2	2			4
Strużka			1			1
Dachów	1					1
Barłogi	2				1	3
Bobrowice	2	1	2	1		6
Żarków				1		1
Dychów	1	1	3		1	6
Brzezinka		2		1		3
Bronków			2			2
RAZEM:	9	7	11	5	2	34

Źródło: dane z GOPS w Bobrowicach

Negatywne zjawiska społeczne w Gminie Bobrowice wynikają również ze zwiększającej się liczby odnotowanych osób uzależnionych oraz zakładanych „Niebieskich Kart”. W ramach przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom społecznym, które mają negatywny wpływ na funkcjonowanie rodzin należy podjąć odpowiednie środki zaradcze oraz wprowadzić aktywniejszą politykę profilaktyczną. Dysfunkcje dotyczące funkcjonowania rodzin przyczyniają się do poważnych problemów natury psychicznej i fizycznej, doprowadzając do budowania negatywnych wzorców społecznych, często doprowadzają do rozpadu rodzin. Zatem działania GOPS w Bobrowicach w dalszym ciągu powinny uwzględniać realizację programów profilaktycznych skierowanych do różnych grup odbiorców oraz udzielanie pomocy ofiarom przemocy domowej, wsparcie osób uzależnionych itp.

W 2019 r. w Gminie Bobrowice stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 65 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 20,47 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubuskiego oraz porównywalna do średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Bobrowice wynosi 77,20% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa lubuskiego. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Bobrowice najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 13,40 (wykrywalność 72%) oraz przeciwko mieniu - 6,98 (wykrywalność

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

45%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,94 (95%), o charakterze gospodarczym - 2,47 (67%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,56 (96%)⁹.

Uwarunkowania gospodarcze

Uwarunkowania gospodarcze pod kątem opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zależne są przede wszystkim od kapitału społecznego funkcjonującego na rynku pracy. Obok niego istotne znaczenie mają zasoby gospodarcze i ekonomiczne. W Gminie Bobrowice na 1000 mieszkańców pracuje 148 osób. 52,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,1% mężczyźni. W 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie wynosiło 4 255,01 PLN, co odpowiada 88% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 26,2% pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,4% w przemyśle i budownictwie, a 17,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)¹⁰.

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w Gminie Bobrowice obejmowało 309 pozycji, z czego status „aktywny” posiadały 110 podmioty, status „wykreślony” posiadało 165 podmiotów, status „zawieszony” posiadały 34 podmioty. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady¹¹.

W analizowanym okresie lat 2015-2019 odnotowano wzrost liczby osób pracujących w Gminie. W 2015 r. ogółem odnotowano 143 osób na 1000 ludności, którzy pracowali, a w 2019 r. wskaźnik ten wyniósł 148, przy czym w roku 2016 i 2018 wskaźnik ten przyjmował zdecydowanie niższą wartość. Liczba mieszkańców prowadzących własną działalność gospodarczą również ulegała wahaniom w poszczególnych latach, przyjmując ostatecznie wskaźnik w 2019 r. na poziomie 54 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w Gminie. Potwierdza to wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy.

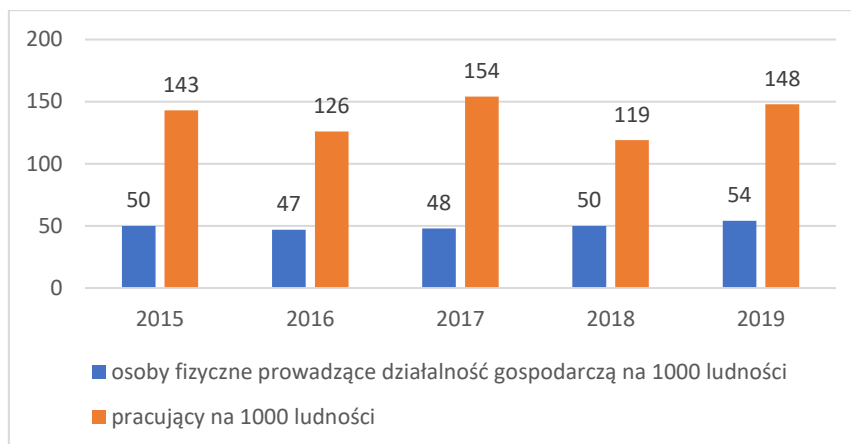
⁹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Bobrowice#poziom-przestepczosci

¹⁰ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Bobrowice#rynek-pracy

¹¹ *Raport o stanie Gminy Bobrowice za rok 2019*, s. 10.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Wykres 11 Liczba pracujących i osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w Gminie Bobrowice w latach 2015 – 2019

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Rozwijająca się gospodarczo Gmina Bobrowice stanowi dogodne miejsce do życia. Dobrze rozwinięta instytucjonalnie (przedszkola, szkoły, ośrodki kultury, organizacje społeczne itp.) i komunikacyjnie Gmina jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania. Bogactwo walorów przyrodniczych również stanowi potencjał rozwojowy Gminy. Należy podkreślić, że obszary korzystne do rozwoju gospodarczego, to także miejsca dobre do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Zatem w dalszym ciągu polityka społeczna Gminy powinna dążyć do jak najlepszego i najefektywniejszego rozwoju gospodarczego. Umożliwi to mieszkańcom znalezienie zatrudnienia na lokalnym rynku, osiedlenia się i zakładania rodzin. To ograniczy migracje, nastąpi wzrost przyrostu naturalnego, a w konsekwencji wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym. Konieczne jest zatem edukowanie mieszkańców pod względem możliwości wykorzystywania potencjałów, jakie daje im lokalny rynek oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych. Tylko aktywna postawa na rynku pracy może ochronić osoby długotrwale wykluczone i bezrobotne od pogłębiania tego stanu, zaś osoby młode zabezpieczyć przed ubóstwem i utorować im ścieżkę kariery. Zadanie to spoczywa nie tylko na barkach samorządu lokalnego, ale także na Urzędach Pracy i różnych instytucjach. Nie należy przy tym zapominać o aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, do których powinny być adresowane przystosowawcze działania specjalistyczne będące narzędziami ekonomii społecznej. Dodatkowo dobrze prosperująca Gmina będzie również posiadała większe możliwości na realizację polityki senioralnej, poprzez zapewnienie odpowiedniego wsparcia i niesienie pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym znajdującym się w sędziwym wieku.

Zjawisko wykluczenia społecznego

Jak wynika z przedstawianych analiz pod kątem uwarunkowań społecznych Gminy Bobrowice, bardzo istotne jest, aby położyć nacisk na walory społeczno-gospodarcze oraz przeciwdziałać zjawiskom bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego. Skala problemów społecznych dla Gminy Bobrowice nie jest duża, a szczególna dbałość o osoby zagrożone izolacją społeczną przełożyć się może na lepszą jakość życia mieszkańców. Zjawisko wykluczenia społecznego w Gminie dotyczy głównie osób starszych (w tym niepełnosprawnych), ale także osób bezrobotnych (długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet) oraz żyjących z tego powodu mieszkańców w ubóstwie. Poprawiająca się sytuacja gospodarcza Gminy przyczynia się do zmniejszenia każdego roku liczby osób bezrobotnych, a podejmowanie pracy, działania aktywizacyjne PUP w Krośnie Odrzańskim oraz finansowa pomoc państwa przyczyniają się również do obniżenia liczby osób ubogich lub żyjących w warunkach skrajnego ubóstwa.

Z przeprowadzonej analizy danych dotyczącej uwarunkowań społeczno-gospodarczych w Gminie Bobrowice zdefiniowano następujące grupy społeczne, które w realizacji polityki społecznej Gminy powinny zostać objęte wsparciem:

A) Osoby bezrobotne – w tym długotrwale bezrobotni oraz bezrobotne kobiety

Zjawisko bezrobocia oraz towarzyszące jemu korzystanie z pomocy społecznej to jeden z problemów społecznych zdiagnozowanych w Gminie Bobrowice. Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do wyeliminowania, w perspektywie długofalowej może dotyczyć osób, które obecnie znajdują się w wieku przedprodukcyjnym. Bezrobocie jest znaczącym problemem społeczno-gospodarczym, a jego rozwiązanie jest pilnym i długofalowym zadaniem Gminy oraz instytucji, firm i organizacji. Przede wszystkim konieczna jest aktywizacja mieszkańców długotrwale bezrobotnych oraz pomoc w znalezieniu pracy, udzielenie wsparcia i przedstawienie korzyści stojących za podjęciem pracy formalnej, która zapewnia ubezpieczenie na przyszłość oraz udokumentowaną ciągłość kariery zawodowej, która może być przydatna w przypadku ubiegania się o lepszą pracę zawodową. Dodatkowo ważną kwestią jest otoczenie opieką bezrobotnych kobiet, ich ciągła aktywizacja i pomoc w znalezieniu zatrudnienia. Istotną kwestią jest diagnozowanie sytuacji bezrobotnych kobiet i pomoc w organizacji życia zawodowego z prywatnym. Rolą samorządu wydaje się w tym przypadku organizowanie opieki dla osób zależnych, którymi najczęściej zajmują się bezrobotne kobiety.

B) Osoby starsze, w wieku poprodukcyjnym (w tym również osoby niepełnosprawne)

Wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym to problem całego kraju. Seniorzy coraz liczniej zasilają piramidę struktury demograficznej. Wiąże się z tym podstawowy problem społeczny, który dotyczy seniorów, a mianowicie izolacja społeczna oraz osamotnienie, które może towarzyszyć tym osobom. Konieczne jest zatem prowadzenie działań aktywizujących osoby starsze, tak by miały warunki

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

do funkcjonowania i podtrzymywania więzi społecznych. Istotne jest tutaj budowanie kapitału społecznego i lokalnej tożsamości np. poprzez współpracę międzypokoleniową. Ponadto istotne jest zapewnienie tym osobom poczucia stabilności i bezpieczeństwa, przejawiającego się w postaci kontroli nad otoczeniem, a także w poczuciu bycia przydatnym. Połączenie możliwości Gminy z własnymi aspiracjami seniorów może skutkować rozwojem społeczności lokalnej w różnorodnych formach.

C) Rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze (w tym głównie rodziny sprawujące funkcje pieczy zastępczej)

Problemy społeczne występujące w obrębie rodzin przybierają różne formy. Do najczęstszych można zaliczyć: bezrobocie, alkoholizm, przemoc oraz niewydolność opiekuńczo-wychowawczą. Rodziny borykające się z problemem bezrobocia, to w dużej mierze również środowiska, w których występuje problem z nadużywaniem alkoholu przez osoby sprawujące pieczę rodzicielską. Pogłębiające się negatywne zjawiska braku pracy, bezradności, braku stabilizacji życiowej pociągają za sobą skutki nieodpowiedniej realizacji zadań opiekuńczych. Niedyspozycyjność oraz niewydolność rodziców doprowadza do zachwiania podstawowym systemem wartości dzieci i młodzieży dorastającej w takich rodzinach. Zadaniem samorządu powinno być jak najszybsze diagnozowanie rodzin dysfunkcyjnych w celu określenia pomocy i wsparcia dla rodziców, jak również dzieci.

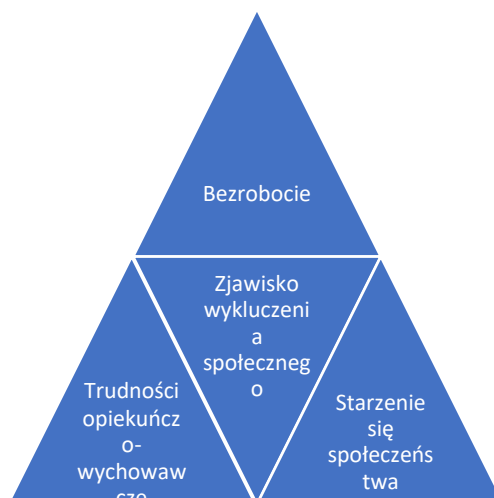
W kontekście rodzin sprawujących funkcje pieczy zastępczej dokonywanie diagnozy oraz kontrolowanie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej powinno przybierać formy stałej współpracy, kontroli oraz udzielania wsparcia w momentach kryzysowych. Ważne jest wypracowanie procedur współpracy takich rodzin z GOPS oraz innymi instytucjami, w celu przeciwdziałania sytuacjom rezygnowania z roli rodziny zastępczej oraz (co gorsza) zaniedbywania obowiązków sprawowania należytej opieki nad powierzonymi dziećmi.

W obu wymienionych powyżej przypadkach rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi zjawisko wykluczenia społecznego stanowi jeden z poważniejszych problemów, jakie może ich dotknąć. Rodzice dysfunkcyjni, którzy nie są w stanie w odpowiedni i poprawny sposób prowadzić własne gospodarstwo domowe oraz dzieci z rodzin zastępczych, gdzie opieka i wychowanie się są odpowiednio realizowane, narażone są na marginalizację społeczną, brak poczucia bezpieczeństwa i budowania stabilnej przyszłości, a co za tym idzie wykluczenia społecznego.

W kontekście powyższych rozważań oraz dokonanej analizy sytuacji społecznej Gminy Bobrowice określono następujące problemy społeczne, które przedstawia poniższy schemat.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Schemat 1 Piramida problemów społecznych

Źródło: opracowanie własne

III. Ocena sytuacji społecznej w opinii mieszkańców Gminy Bobrowice

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bobrowice zostało wsparte badaniami społecznymi mieszkańców Gminy. W ramach badań społecznych została przeprowadzona ankieta internetowa, badająca różne kwestie społeczne, w tym: główne problemy, deficyty, a także warunki, które należałoby poprawić i udoskonalić, aby ograniczyć zjawisko wykluczenia społecznego. Na podstawie wyników ankiety zostały scharakteryzowane warunki społeczne badanych obszarów w opinii samych mieszkańców Gminy. W badaniu ankietowym wzięło udział 41 respondentów. Wśród nich kobiety stanowiły 68,3% (28 kobiety), a mężczyźni 31,7% (13 mężczyzn). Najwięcej osób, które wzięły udział w badaniu stanowiły osoby w wieku 36-50 lat, było ich 51,2% (21 osób). Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (29,3% ankietowanych, czyli 12 osób). Pozostali respondenci to osoby w wieku 18-25 lat (5 osób) oraz osoby powyżej 60 roku życia (3 osoby).

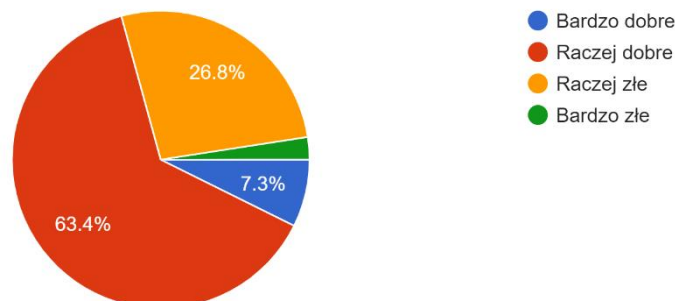
Na wstępie badania ankietowego zapytano respondentów o warunki życia w Gminie Bobrowice. 63,4% ankietowanych uważa, że warunki życia w Gminie są raczej dobre. 26,8% badanych uważa, że raczej złe. Zaledwie 7,3% badanych uznało, że warunki do życia w Gminie są bardzo złe.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Wykres 12 Ocena respondentów na temat warunków życia w Gminie

Jak ocenia Pan/Pani aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

41 responses

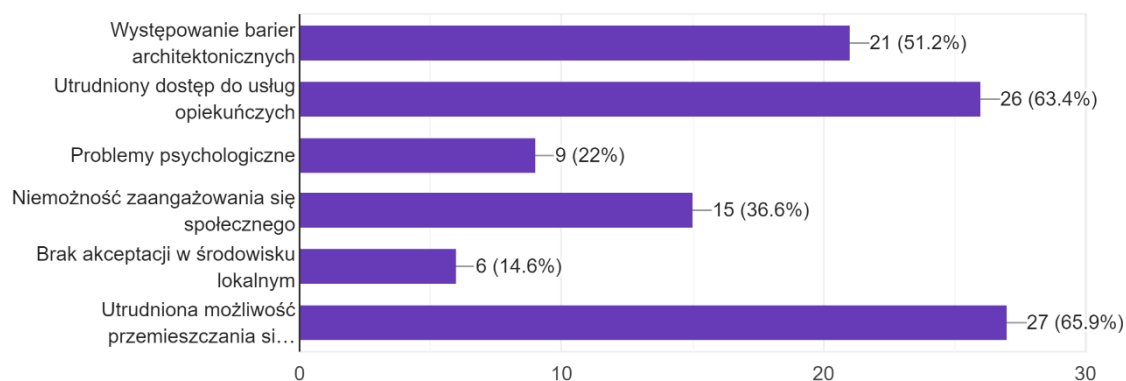
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie zapytano respondentów jakie problemy w Gminie napotykają osoby niepełnosprawne. Okazuje się, że największym problemem w Gminie według respondentów jest utrudniona możliwość przemieszczania się tych osób (65,9% badanych). Następnie wskazano na problem dostępu do usług opiekuńczych (63,4%) oraz występowanie barier architektonicznych na terenie Gminy (51,2%). Mniej poważnymi problemami są: możliwość zaangażowania się społecznego (36,6%), problemy natury psychologicznej (22%), a także brak akceptacji w środowisku lokalny (14,6%).

Wykres 13 Ocena respondentów na temat problemów z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w Gminie

Jakie problemy napotykają osoby niepełnosprawne w gminie?

41 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

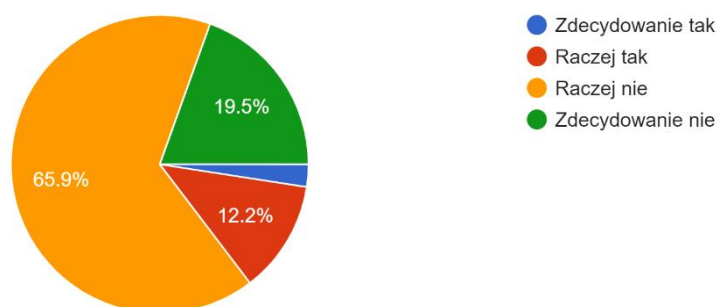
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Dla 65,9% ankietowanych oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych nie jest wystarczająca, a 19,5% ankietowanych jest zdania, że oferta dla niepełnosprawnych zdecydowanie nie jest wystarczająca na terenie Gminy. Z kolei 12,2% badanych jest innego zdania i uważa wręcz przeciwnie, że pomoc udzielana niepełnosprawnym jest raczej wystarczająca.

Wykres 14 Ocena respondentów na temat oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych

Czy według Pana/Pani oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest wystarczająca?

41 responses

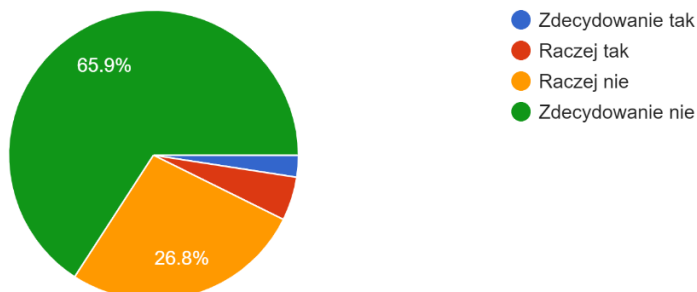
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W opinii 65,9% mieszkańców Gminy dostęp do placówek opieki zdrowotnej nie jest wystarczający, a kolejnych 26,8% badanych uważa, że raczej nie jest wystarczający. Tylko nieliczne osoby wskazały, że jest inaczej, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15 Ocena respondentów na temat dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy

Czy według Pana/Pani dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy jest wystarczający?

41 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

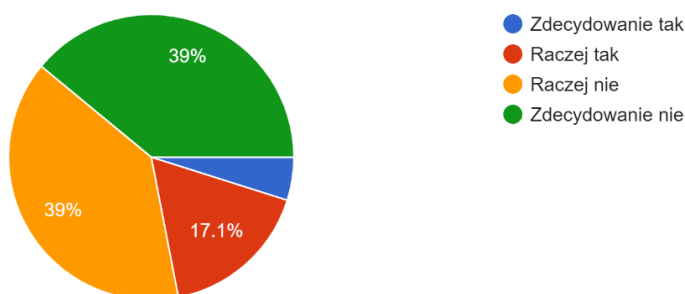
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

W badaniu ankietowym zapytano również mieszkańców czy na terenie Gminy podejmowane są odpowiednie działania mające na celu aktywizację osób starszych. Ponad połowa respondentów (78%) uważa, że takie działania są podejmowane. Z kolei 17,1% badanych uważa, że nie takie działania występują i są realizowane.

Wykres 16 Ocena respondentów na temat działań aktywizujących osoby starsze na terenie Gminy

Czy według Pana/Pani na terenie gminy podejmowane są odpowiednie działania mające na celu aktywizację osób starszych (seniorów)?

41 responses

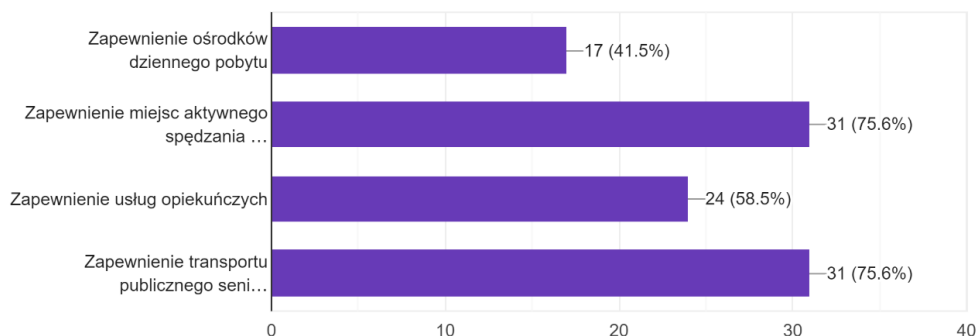
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W ramach aktywizacji osób starszych na terenie Gminy Bobrowice należałoby zapewnić odpowiednie miejsca spędzania aktywnie czasu przez osoby starsze. Uważa tak 31 respondentów. 31 osoby badane odpowiedziały, że należałoby zapewnić transport publiczny dla seniorów. Na drugim miejscu wskazano odpowiednie usługi opiekuńczych (24 osoby), a następnie zapewnienie tym osobom ośrodków dziennego pobytu (17 osób).

Wykres 17 Ocena respondentów na temat działań aktywizacyjnych niezbędnych do podjęcia dla seniorów na terenie Gminy

Proszę o wskazanie wszystkich działań aktywizacyjnych niezbędnych do podjęcia dla seniorów, na terenie gminy

41 responses

Źródło:

Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

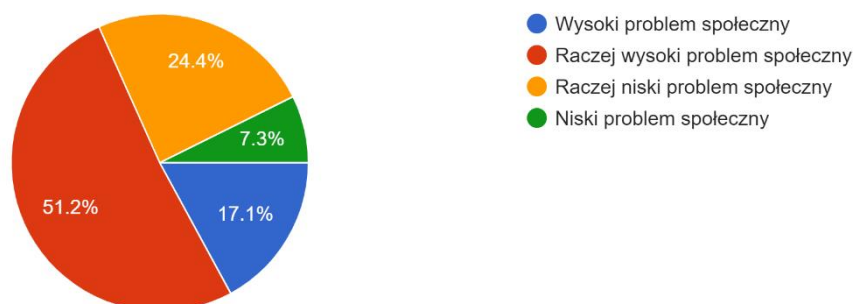
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Zjawisko uzależnień stanowi poważny problem społeczny. W opinii mieszkańców Gminy aż 51,2% badanych uważa, że uzależnienia stanowią poważny problem, a 17,1% sądzi, że jest to bardzo poważny problem społeczny Gminy. Natomiast 24,4% ankietowanych uważa, że uzależnienia są raczej niskim problemem społecznym występującym na terenie Gminy Bobrowice.

Wykres 18 Ocena respondentów na temat problemu uzależnień na terenie Gminy

Proszę o ocenę występowania problemu uzależnień na terenie gminy:

41 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z kolei 43,9% ankietowanych mieszkańców sądzi, że zjawisko przemocy w rodzinie występuje na terenie Gminy w nielicznych rodzinach. 41,5% ankietowanych słyszało o takich sytuacjach, ale bezpośrednio nie dotyczy ono samych badanych. Z kolei 14,6% respondentów jest zdania, że zjawisko przemocy w rodzinie stanowi poważny problem wielu rodzin na terenie Gminy.

Wykres 19 Ocena respondentów na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy

Proszę o ocenę występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy:

41 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

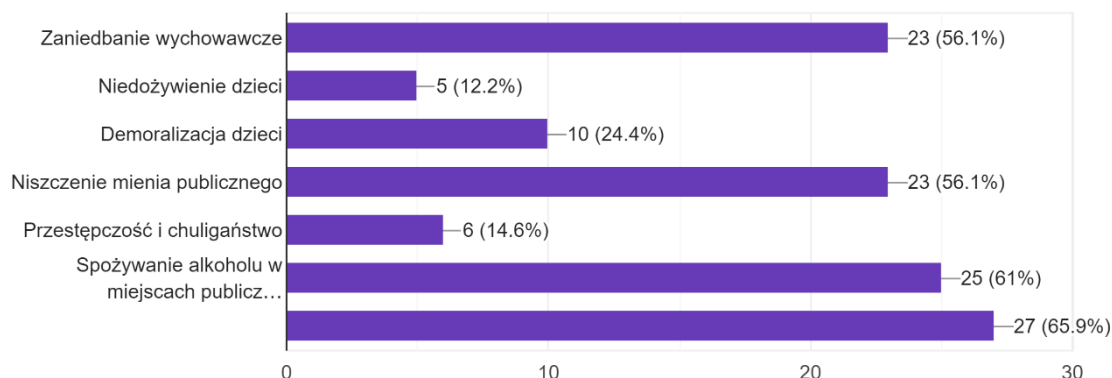
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

Podczas badania mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie głównych negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy, które dotyczą dzieci i młodzieży. Okazało się, że w opinii respondentów najbardziej negatywnym zjawiskiem jest palenie papierosów w miejscach publicznych (65,9% badanych) oraz spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (61%). Następnie jako poważny problem społeczny dotyczący dzieci i młodzieży wskazano: zaniedbania wychowawcze (56,1%) i niszczenie mienia publicznego (56,1%). Do mniej zauważalnych problemów według badanych mieszkańców Gminy należy demoralizacja dzieci (24,4%) czy też przestępczość i chuligaństwo z udziałem nieletnich (14,6%) oraz niedożywienie dzieci (12,2%).

Wykres 20 Ocena respondentów na temat występowania negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do dzieci i młodzieży na terenie Gminy

Proszę o wskazanie negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży:

41 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród głównych działań, jakie należałoby podjąć na terenie Gminy w przyszłości respondenci wskazali wiele działań. Jednak do najczęściej pojawiających się należały: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (82,9%), poprawa dostępności do opieki medycznej (65,9%), zapewnienie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych (48,8%) oraz działania na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, w tym likwidacja barier architektonicznych na terenie Gminy (48,8%). Poniżej w tabeli przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat działań, które należy podjąć w celu poprawy jakości życia mieszkańców Gminy.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 9 Wskazanie działań w celu poprawy jakości życia mieszkańców Gminy

Lp.	Najważniejsze działania do podjęcia na terenie Gminy	Odpowiedzi [%]
1	Poprawa dostępności do opieki medycznej, wprowadzenie gminnych profilaktycznych programów zdrowotnych	65,9
2	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	82,9
3	Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych, ułatwienia transportowe)	48,8
4	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych	48,8
5	Tworzenie warunków do poprawy zakładu opiekuńczo-leczniczego dla osób zależnych (chorych wymagających całodobowej opieki)	24,4
6	Aktywizacja osób starszych - organizacja Klubów Seniora, Dziennych Domów Pomocy itp.	43,9
7	Utworzenie klubu integracji społecznej – jako model eliminowania zjawiska wykluczeni społecznego	22
8	Wsparcie inicjatyw obywatelskich	36,6
9	Propagowanie idei wolontariatu i tworzenie warunków do jego działania	17,1
10	Zwiększenie pomocy bezpośredniej osobom najuboższym (pomoc finansowa, rzeczowa, usługowa)	12,2
11	Budowa mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych	31,7
12	Działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na terenie Gminy	31,7
13	Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie)	22
14	Skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym	29,3
15	Walka z patologiami społecznymi (narkomania, alkoholizm, inne środki psychoaktywne)	41,5
16	Tworzenie przyjaznych warunków do lokowania na terenie Gminy działalności organizacji pozarządowych zajmujących się problemami pomocy rodzinie	22
17	Rozwijanie modelu wsparcia dla rodzin przeżywających kryzys i problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi poprzez upowszechnienie pomocy asystenta rodziny	17,1
18	Ograniczenie bezrobocia i jego skutków, działania wspierające tworzenie miejsc pracy	34,1
19	Szkolenia umożliwiające podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych długotrwale bezrobotnych (głównie powyżej 50 roku życia)	19,5
20	Wsparcie pracodawców oraz przedsiębiorczości (doradztwo, szkolenia, system zachęt)	17,1
21	Inwestycje w infrastrukturę (drogową, wodociągową, kanalizacyjną)	61
22	Organizacja imprez integracyjnych, mających na celu integrację mieszkańców	26,8

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

23	Organizowanie lokalnych programów wspierania mieszkańców (np. grupowe ubezpieczenia od klęsk żywiołowych, stypendia dla uzdolnionych dzieci i młodzieży)	31,7
24	Uruchomienie żłobka	36,6
25	Promowanie i wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnia socjalna, przedsiębiorstwa społeczne)	17,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ocenili również poszczególne uwarunkowania życia na terenie Gminy Bobrowice, co przedstawia poniższe zestawienie. Większość uwarunkowań została określona na poziomie dostatecznego zadowolenia mieszkańców.

Tabela 10 Ocena uwarunkowań życia na terenie Gminy

Poziom zadowolenia	Działanie Gminy
Bardzo zadowolony	x
Zadowolony	- oferta edukacyjna szkół
Dostatecznie zadowolony	- organizacja czasu wolnego - dostęp do Internetu - poziom funkcjonowania pomocy społecznej - dostęp do oferty kulturalnej - bezpieczeństwo publiczne - dostępność przedszkoli - udział mieszkańców w życiu publicznym/ możliwość działania w NGO
Bardzo niezadowolony	- organizacja imprez cyklicznych na terenie Gminy
Zdecydowanie niezadowolony	- dostęp do opieki zdrowotnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podsumowanie badań:

Mieszkańcy Gminy Bobrowice w większości uznali, że Gmina stwarza odpowiednie warunki do życia i własnego rozwoju. Analizując jeden z głównych problemów społecznych Gminy jakim jest udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym Gminy, respondenci uznali, że głównym problemem występującym na terenie Gminy jest utrudniona możliwość przemieszczania się tych osób oraz dostęp do usług opiekuńczych. Mieszkańcy Gminy wskazali, że pomoc dla osób niepełnosprawnych nie jest wystarczająca, a wsparcie udzielane tym osobom powinno być bardziej wzmocnione i realizowane przez różne instytucje społeczne. Jednocześnie mocno podkreślono, że dostęp do opieki medycznej jest ograniczony i utrudniony. W dużej mierze dotyczy to osób starszych, które z poszczególnych sołectw i miejscowości nie mają możliwości dotarcia do lekarzy specjalistów. Brak odpowiednio rozwiniętej komunikacji na terenie Gminy uznano za jeden z głównych problemów związanych z dostępem do

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025

podstawowej opieki medycznej. Ankietowani uznali, że działania na rzecz aktywizacji osób starszych z terenu Gminy nie są realizowane na odpowiednim poziomie, dlatego zauważa się potrzebę wzmocnienia tych działań i większą ich skuteczność. Wraz z zachodzącymi zmianami demograficznymi (starzenie się społeczeństwa) te działania powinny być kluczowe w dalszym rozwoju Gminy uwzględniając rozwój społeczny jej mieszkańców. Badane osoby wskazały, że należy zwiększyć liczbę miejsc dla osób starszych, gdzie mogliby oni spędzać czas wolny (ośrodki wsparcia, Dom Seniora, Klub Dziennego Pobytu). Dodatkowo należałoby zwiększyć zakres usług opiekuńczych, gdyż jest on na chwilę obecną niewystarczający.

W zakresie innych problemów społecznych respondenci badania ankietowego wskazali również problemy uzależnień i występowania zjawisk przemocy w rodzinie. Choć zdania na ten temat są poniekąd podzielone, to i tak są one zauważalne. Wśród negatywnych zjawisk występujących w odniesieniu do dzieci i młodzieży wskazano głównie palenie papierosów oraz spożywanie napojów alkoholowych w miejscach publicznych, co również wiąże się z niszczeniem mienia publicznego.

Główne działania jakie należałoby podjąć w przyszłości realizując politykę społeczną na odpowiednim i zadowalającym poziomie to przede wszystkim działania nastawione i ukierunkowane na osoby starsze, schorowane i niepełnosprawne. Wskazano potrzebę zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów, poprawę dostępności do opieki medycznej, zapewnienie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz działania na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, w tym likwidacja barier architektonicznych na terenie Gminy.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju Gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz działań społecznych.

Tabela 11 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1. Wzrost liczby osób pracujących. 2. Wzrost liczby osób fizycznych zakładających działalność gospodarczą.	1. Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym. 2. Ujemny przyrost naturalny.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

<ol style="list-style-type: none"> 3. Spadek poziomu bezrobocia. 4. Spadek liczby osób i rodzin korzystających ze środowiskowej opieki społecznej. 5. Dobrze zorganizowana i świadczona pomoc i wsparcie udzielane przez GOPS. 6. Efektywnie realizowana polityka na rzecz osób bezrobotnych przez PUP w Krośnie Odrzańskim. 7. Dostępność infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły). 8. Walory przyrodnicze. 9. Dogodny układ komunikacyjny. 10. Predyspozycje do rozwoju turystyki. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. 4. Zjawisko starzenia się społeczeństwa i marginalizacja problemów osób starszych. 5. Brak zapewnienia opieki społecznej dla osób starszych (np. Klub Seniora). 6. Słabo wdrożona polityka na rzecz opieki środowiskowej dla osób starszych i niepełnosprawnych. 7. Migracje ludności. 8. Wzrost liczby osób bezrobotnych 9. Występowanie zjawisk patologicznych (np. uzależnienia, przemoc domowa). 10. Występowanie zjawiska ubóstwa, jako jednego z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. 11. Niski poziom integracji międzypokoleniowej. 12. Brak komunikacji miejskiej między sołectwami umożliwiającej integrację społeczną, udział w życiu publicznym.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury społecznej (w tym komunikacyjnej). 2. Możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na zidentyfikowane problemy społeczne, głównie osób starszych i niepełnosprawnych. 3. Rozwój działalności lokalnego rynku pracy. 4. Rozwój turystyki i agroturystyki jako potencjału regionalnego. 5. Zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej. 6. Zwiększenie oferty kulturalnej, oświatowej i sportowej dla mieszkańców. 7. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób starszych. 8. Stosowanie aktywnych narzędzi aktywizacji bezrobotnych. 9. Współpraca pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. 10. Programy pomocowe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej. 2. Wzrost zjawisk patologicznych. 3. Wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych. 4. Marginalizowanie problemów zdrowotnych mieszkańców, w tym głównie osób starszych. 5. Pogłębiająca się izolacja i wykluczenie społeczne osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych. 6. Rosnąca skala potrzeb finansowych i organizacyjnych na zadania z zakresu pomocy społecznej. 7. Niskie zaangażowanie społeczne w procesy wychowawczo-edukacyjne. 8. Brak wystarczającego wsparcia finansowego ze strony państwa na realizację zadań społecznych.

11. Działania interdyscyplinarne.	
-----------------------------------	--

Źródło: Opracowanie własne

V. Cele strategiczne

Realizacja polityki społecznej w kontekście zdiagnozowanych problemów społecznych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bobrowice zakłada realizację następujących celów strategicznych.

Cel strategiczny 1

Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet).

Cele operacyjne:

1. Wsparcie osób ubogich i zagrożonych ubóstwem w procesie usamodzielniania.
2. Aktywizacja zawodowa długotrwale bezrobotnych.
3. Wsparcie bezrobotnych kobiet w procesie aktywizacji zawodowej.

Cel strategiczny 2

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki środowiskowej.
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
3. Promocja wolontariatu jako formy integracji społecznej.

Cel strategiczny 3

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie oraz rozwijanie systemu wsparcia.
2. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
3. Promocja działań profilaktycznych w różnych środowiskach z zakresu „wartości rodziny”.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

VI. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenia problemów oraz występujących zdiagnozowanych deficytów społecznych. W związku z tym zachowuje spójność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu (dokumentami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi). W ramach kluczowych dokumentów, z którymi Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice zachowuje spójność, można wskazać:

- Strategię Rozwoju Gminy Bobrowice z horyzontem czasowym do 2025
- Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Powiązanie celów strategicznych w poszczególnych dokumentach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 Powiązanie celów strategicznych SRPS z innymi dokumentami strategicznymi

	Cel strategiczny 1.	Cel strategiczny 2.	Cel strategiczny 3.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice na lata 2021-2025	Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet).	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.	Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych.
Strategia Rozwoju Gminy Bobrowice z horyzontem czasowym do 2025 r.	Cel strategiczny 2 Podniesienie poziomu życia mieszkańców, bezpieczeństwa oraz ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego		
Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego na lata 2016-2020	Cel strategiczny 3 Rozwój zasobów ludzkich i infrastruktury społecznej		Cel strategiczny 4 Powiat aktywny, otwarty i bezpieczny
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Cel strategiczny 2 Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi		

Źródło: opracowanie własne

VII. Misja i wizja

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice jest wdrażanie efektywnych działań z zakresu polityki społecznej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Misja wpływa na strukturę celów, czyli typowanie obszarów i celów strategicznych, tym samym tworząc wizję realizowania niniejszej polityki.

MISJA

Gmina Bobrowice zapewnia harmonijne życie różnych grup społecznych, poprzez wykorzystanie potencjałów Gminy oraz aktywność społeczną jej mieszkańców.

WIZJA

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, nieaktywne zawodowo oraz osoby niepełnosprawne i seniorzy otoczeni są wszechstronną i wielopoziomą opieką, która wpływa na wzrost ich aktywności społecznej i zawodowej. Osoby te biorą udział w działaniach ukierunkowanych na kreowanie ich zaangażowania oraz przeciwdziałanie stwierdzonym problemom, które utrudniają im możliwość usamodzielnienia się.

Misją Gminy Bobrowice jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup społecznych, wykorzystując aktywność i współpracę organizacji, instytucji i społeczności lokalnej. Założenia te korespondują z wizją, iż Gmina chce być Gminą bezpieczną, przyjazną dla mieszkańców i turystów, otwartą na oczekiwania społeczności lokalnej. Wizja ta ma być wypełniania przez zapewnienie jak najlepszych warunków do życia i rozwoju wszystkich grup społecznych.

VIII. Wdrożenie celów Strategii

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów kierunków działań uwzględniając założone cele strategiczne i operacyjne. W poniższej tabeli ujęto kierunki interwencji dla poszczególnych celów z uwzględnieniem okresu ich realizacji, podmiotów odpowiedzialnych za realizację działania, ewentualnych partnerów oraz źródłami finansowania i wskaźnikami monitorowanymi. Poniższe kierunki interwencji to wykaz działań do realizacji w ramach polityki społecznej samorządu, która powinna dążyć do minimalizowania zdiagnozowanych obszarów społecznych wymagających interwencji.

Tabela 13 Kierunki interwencji – wdrożenie celów strategicznych

Lp.	DZIAŁANIA/WSKAŹNIKI	RAMY FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
<p>Cel strategiczny 1</p> <p>Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet).</p>			
1.	<p>Wspieranie osób bezrobotnych podejmujących własną działalność gospodarczą, tworzenie miejsc pracy w ramach organizacji pożytku publicznego, prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o zatrudnieniu socjalnym i staży umożliwiających zdobycie doświadczenia zawodowego.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba bezrobotnych, którym udzielono wsparcia (≥ 5 os./rok) - liczba osób zatrudnianych w ramach prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych (≥ 2 os./rok) - liczba zawartych kontraktów socjalnych (≥ 3/rok) - liczba bezrobotnych odbywających staż w celu zdobycia doświadczenia (≥ 1 os./rok) 	70-100 tys./rok	PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
2.	<p>Aktywizacja zawodowa, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych i kobiet, m.in. poprzez szkolenia zawodowe, doradztwo, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, współpracę z PUP i potencjalnymi pracodawcami, zaangażowanie w wolontariat.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób długotrwale bezrobotnych podnoszących kwalifikacje (≥ 2 os./rok) - liczba bezrobotnych kobiet podnoszących kwalifikacje (≥ 2 os./rok) - liczba nawiązanych kontaktów z potencjalnymi pracodawcami (kontrakty) (≥ 1/rok) 	50-100 tys./rok	PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

3.	<p>Integracja zawodowa kobiet oraz pomoc kobietom w powrocie do pracy po urlopie macierzyńskim i wychowawczym, wsparcie w opiece nad dziećmi w celu aktywizacji zawodowej kobiet, umożliwienie pogodzenia obowiązków rodzinnych i zawodowych.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba kobiet objętych wsparciem doradczym (≥ 2 os./rok) - liczba kobiet podejmujących pracę po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym (≥ 2 os./rok) 	20-40 tys./rok	PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
4.	<p>Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezrobotnych (≤ 50 os./rok) - liczba osób i rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia (≤ 20 os./rok) - upowszechnienie ofert pracy (≥ 4 razy/rok) 	50-70 tys./rok	PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
5.	<p>Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych (w tym głównie kobiet i osób długotrwale bezrobotnych).</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych wsparciem w ramach realizacji projektów współfinansowanych ze środków zew. (≥ 10 os.) 	80-120 tys.	PUP, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

6.	<p>Podjmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych oraz z lokalnymi pracodawcami w celu pozyskiwania informacji o ofertach pracy.</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>- liczba NGO i lokalnych pracodawców oraz rodzaj współpracy (kontrakty, umowy) (≥ 1/rok)</p>	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
7.	<p>Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym powrotu do pełnienia ról społecznych poprzez organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności.</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>- liczba NGO i lokalnych pracodawców oraz rodzaj współpracy (kontrakty, umowy) (≥ 1/rok)</p> <p>- liczba wolontariuszy (≥ 2 os./rok)</p>	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
Cel strategiczny 2			
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.			
1.	<p>Identyfikacja problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>- liczba osób starszych objętych wsparciem i pomocą (≥ 30 os./rok)</p> <p>- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem (≥ 10 os./rok)</p>	50-80 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
2.	<p>Wspieranie rodzin osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>- liczba rodzin objętych wsparciem wraz z określeniem rodzaju wsparcia (≥ 20 os./rok)</p>	50-80 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

3.	<p>Podjęcie współpracy z innymi instytucjami, organizacjami społecznymi w celu umożliwienia osobom starszym i niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę wraz z określeniem rodzaju współpracy (≥ 1/rok) 	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
4.	<p>Znoszenie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej i miejscu zamieszkania, realizacja polityki „Dostępność plus”.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (≥ 1) - liczba podjętych działań w celu dostosowania infrastruktury komunikacyjnej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (≥ 1) 	100-150 tys.	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
5.	<p>Zwiększenie usług opiekuńczych i specjalistycznych, w tym te świadczone w domu osób starszych i przewlekle chorych oraz świadczenia materialne, a także odpowiednia opieka medyczna, gerontologiczna i rehabilitacyjna.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba świadczonych usług opiekuńczych (≥ 5 os./rok) - liczba świadczeń (≥ 40/rok) - liczba wolontariuszy działających na rzecz osób potrzebujących wsparcia i pomocy (≥ 2 os./rok) - liczba i rodzaj działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych z zakresu opieki medycznej, gerontologicznej i rehabilitacyjnej (≥ 1/rok) 	100-150 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
6.	<p>Propagowanie aktywności zawodowej w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>Wskaźniki:</p>	15-20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych z zakresu aktywizacji zawodowej (≥ 1/rok) - liczba podjętych interwencji na rzecz aktywności osób w wieku poprodukcyjnym (≥ 1/rok) - liczba osób w wieku poprodukcyjnym (diagnoza ich potencjałów – badanie ankietowe) (≥ 150 os./rok) 		
7.	<p>Wspieranie funkcjonowania Gminnego Ośrodka Kultury oraz Centrum Aktywności Seniora w zakresie aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba działań wspierających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych (≥ 1/rok) - liczba osób objętych wsparciem w ramach działalności GOK i Centrum Aktywności Seniora (≥ 25/rok) 	50-100 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
8.	<p>Organizowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych potrzebujących pomocy i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wolontariuszy (≥ 2 os./rok) - liczba usług wolontarystycznych na rzecz osób starszych i potrzebujących (≥ 2/rok) 	20-30 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
<p>Cel strategiczny 3</p> <p>Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych.</p>			
1.	<p>Podjęcie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej (wsparcie finansowe i niefinansowe).</p> <p>Wskaźniki:</p>	60-80 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia finansowego i niefinansowego (≤ 50 /rok)		
2.	<p>Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi (wsparcie asystenta rodziny).</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (≤ 8/rok)</p>	10-15 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
3.	<p>Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występują problemy wychowawcze i opiekuńcze (np. świetlice środowiskowe, w których dzieci będą mogły odrabiać lekcje i przygotowywać się do zajęć szkolnych).</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>- liczba dzieci objętych wsparciem (≥ 20 os./rok)</p> <p>- liczba miejsc typu świetlice środowiskowe dla potrzebujących dzieci (≥ 2/rok)</p> <p>- liczba zorganizowanych działań na rzecz dzieci i młodzieży (spotkanie, wypoczynek, zajęcia, piknik itp.) (≥ 3/rok)</p>	30-50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
4.	<p>Przeciwdziałanie kumulacji negatywnych zjawisk społecznych w rodzinach dysfunkcyjnych (profilaktyka uzależnienia, przemocy domowej).</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>- liczba kompanii profilaktycznych uzależnień (≥ 1/rok)</p> <p>- liczba kompanii profilaktycznych przemocy domowej (≥ 1/rok)</p> <p>- liczba zorganizowanych spotkań, akcji, festynów itp. na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej (≥ 2/rok)</p>	10-20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
5.	<p>Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów.</p>	30-40 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

	<p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych wsparciem w formie dożywiania (≤ 15 os./rok) - liczba programów żywnościowych (≥ 1/rok) 		
6.	<p>Budowanie odpowiedniej polityki pieczy zastępczej i wspieranie rodzin sprawujących funkcje rodziny zastępczej oraz wspieranie rozwoju i edukacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin sprawujących funkcje rodzin zastępczych (≤ 5/rok) - liczba dzieci w rodzinach zastępczych (≥ 5 os./rok) - liczba interwencji i działań podejmowanych na rzecz poprawnej realizacji opieki w ramach pieczy zastępczej (≥ 1/rok) 	40-50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
7.	<p>Funkcjonowanie żłobka w ramach programu Małuch+</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba powstałych żłobków (1) - liczba miejsc dla dzieci w żłobku (≥ 15/rok) 	700 tys.-1 mln	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

Okres realizacji działań: 2021-2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach, Urząd Gminy Bobrowice.

Partnerzy: Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim, placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy, Sołtysi i Rady Sołeckie.

IX. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji ma na celu sprawdzenie efektywności prowadzonych działań i zebranie informacji na temat adekwatności celów strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów. Ponadto ma przyczynić się do eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Bobrowice.

Monitoring będzie prowadzony w ujęciu corocznym, poprzez wskazanie działań i realizację wskaźników, które zostały osiągnięte oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii. Dodatkowo na zakończenie realizacji strategii, zaplanowano ewaluację ex-post, dzięki której możliwe będzie ocenienie skuteczności podejmowanych działań względem lokalnych potrzeb w zakresie eliminowania uwarunkowań niekorzystnych związanych ze społecznym i zawodowym wykluczeniem mieszkańców.

W przypadku wystąpienia czynników, których nie można było przewidzieć w momencie tworzenia Strategii, a są one związane ze zmianą trendów gospodarczych lub innymi kwestiami mającymi wpływ na uwarunkowania społeczne, przewiduje się możliwość wykonania ewaluacji mid-term, która będzie podstawą do zmiany zapisów Strategii.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

X. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć

Spis map

Mapa 1 Gminy w powiecie krośnieńskim 4

Spis schematów

Schemat 1 Piramida problemów społecznych 28

Spis tabel

Tabela 1 Struktura demograficzna różnych grup funkcjonalnych w latach 2015-2019 10

Tabela 3 Liczba osób bezrobotnych w gminach powiatu krośnieńskiego w 2019 r. 12

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 4 Liczba dzieci objętych pomocą dożywiania w poszczególnych sołectwach w latach 2017-2019	17
Tabela 5 Liczba osób otrzymujących zasiłki stałe, okresowe i celowe w latach 2015-2019 r.....	18
Tabela 6 Powody udzielania zasiłków stałych, okresowych i celowych w latach 2015-2019	20
Tabela 7 Liczba przyznanych świadczeń opiekuńczych w latach 2015-2019	21
Tabela 8 Wydatki na świadczenia rodzinne i liczba wypłaconych świadczeń w 2019 r. w Gminie Bobrowice	22
Tabela 9 Liczba Niebieskich Kart w poszczególnych sołectwach w latach 2015-2019	23
Tabela 10 Wskazanie działań w celu poprawy jakości życia mieszkańców Gminy	34
Tabela 11 Ocena uwarunkowań życia na terenie Gminy	35
Tabela 12 Analiza SWOT	36
Tabela 13 Powiązanie celów strategicznych SRPS z innymi dokumentami strategicznymi	39
Tabela 14 Kierunki interwencji – wdrożenie celów strategicznych.....	41

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Bobrowice w latach 2015-2019	9
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego w Gminie Bobrowice	10
Wykres 3 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach w latach 2015-2019r w Gminie Bobrowice	11
Wykres 4 Wskaźnik zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2016-2019	11
Wykres 5 Poziom bezrobocia w latach 2015 – 2019.....	12
Wykres 6 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2015 -2019.....	14
Wykres 7 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2015-2019..	15
Wykres 8 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Bobrowice w latach 2015-2019.....	15
Wykres 9 Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały w latach 2015-2019 w poszczególnych sołectwach	19
Wykres 10 Liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych w Gminie Bobrowice.....	21
Wykres 11 Liczba pracujących i osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w Gminie Bobrowice w latach 2015 – 2019	25
Wykres 12 Ocena respondentów na temat warunków życia w Gminie	29
Wykres 13 Ocena respondentów na temat problemów z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w Gminie	29
Wykres 14 Ocena respondentów na temat oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych.....	30

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOBROWICE NA LATA 2021 – 2025**

Wykres 15 Ocena respondentów na temat dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy.....	30
Wykres 16 Ocena respondentów na temat działań aktywizujących osoby starsze na terenie Gminy ...	31
Wykres 17 Ocena respondentów na temat działań aktywizacyjnych niezbędnych po podjęcia dla seniorów na terenie Gminy.....	31
Wykres 18 Ocena respondentów na temat problemu uzależnień na terenie Gminy	32
Wykres 19 Ocena respondentów na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy	32
Wykres 20 Ocena respondentów na temat występowania negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do dzieci i młodzieży na terenie Gminy.....	33

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Zespół Elektrowni Wodnych w Dychowie.....	6
Zdjęcie 2 Pamiątkowy obelisk w Strużce.....	7
Zdjęcie 3 Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bobrowicach	7
Zdjęcie 4 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie Bobrowice	8
Zdjęcie 5 Dzieła lokalnego artysty z Gminy Bobrowice.....	8